

การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

A Study of The Competency Components of Early Childhood Teachers

Under The Office of Buriram Primary Educational Service Area Office 3

พรรณภา วิระชิต¹ ดร.ประภาพร บุญปลอด² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชนกฤษ ยอดสละ³

Pannapa Wirachid¹ Asst. Prof. Dr.Praphaporn Boonplod² Asst. Prof. Dr.Suphatanakris Yordsala³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสมรรถนะครูปฐมวัย 2) ศึกษาระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2565 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่ามี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 2) การออกแบบหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ มีตัวแปรจำนวน 54 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.99 – 4.63 ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก

2. ระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่าระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ: องค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

²Master of Education Program in Educational Administration Surin Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

^{2,3}Lecturer Master of Master of Education Program in Educational Administration Surin Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: พรรณภา วิระชิต, pannapa290837@gmail.com

รับเมื่อ 27 เมษายน 2566 แก้ไข 31 พฤษภาคม 2566 ตอรับ 2 มิถุนายน 2566

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study competency components of early childhood teachers under the Buriram Primary Educational Service Area Office 3; and 2) to study the level of competency components of early childhood teachers under the Buriram Primary Educational Service Area Office 3. There were 272 participants. The data were collected by using a 1 – 5 rating scale questionnaire with 54 question items. The questionnaire evaluated by five experts had item – objective congruence (IOC) between 0.80 – 1.00, and reliability (α) of 0.98. The data were analyzed by using exploratory factor analysis.

The findings indicated that:

1. There are seven competency components of early childhood teachers under the Buriram Primary Educational Service Area Office 3 including: 1) positive interaction; 2) curriculum design and curriculum preparation; 3) relationship between teachers, parents, communities; 4) environment conducive to learning; 5) integrated knowledge; 6) provision of learning experiences; and 7) measurement and evaluation of development.

The authenticity factors consist of 7 factors had mean between 1.99 – 4.63 and mostly is high level.

2. The overall competency of early childhood teachers under the Buriram Primary Educational Service Area Office 3 is at a high level in all aspects.

Keywords: Competency of early childhood teachers, Buriram Primary Educational Service Area Office 3

ภูมิหลัง

การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ครูจำเป็นจะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพครูหรือกล่าวได้ว่า ครูจะต้องมีสมรรถนะ จึงจะสามารถนำผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนของหลักสูตรได้ สมรรถนะครูจึงนับเป็นปัจจัย สำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในด้านหลักสูตร ครูทุกคนจะต้องมีความรู้ในด้านหลักสูตร เพราะครูเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง โดยในการพัฒนาวิชาชีพครูตามมาตรฐาน 81 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา 9(4) แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ครูผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีบทบาท สำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติจึงต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะอย่างสูงในการประกอบวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติปฏิบัติ ตามตามจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งมีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสม กับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (จริญญา สันตตินปีวงศ์, 2551, หน้า 1)

จากการศึกษาผลงานวิจัยและแนวคิดของนักวิชาการในบริบทของประเทศไทย พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย จำนวนไม่มากนัก ได้แก่ วันเพ็ญ นันทะศรี (2556, หน้า 43 – 45) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มิติธร ปลวสวน (2561, หน้า 82 – 98) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรูของครูปฐมวัย กุญชภัตส พงษ์พานิช (2561, หน้า 3 – 5) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง นันธิยา ไทยสมบุญ (2562, หน้า 194 – 206) ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการสอนของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน 5 จังหวัดชายแดนใต้ และอนุศรา อุดทะ (2562, หน้า 305 – 315) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และซึ่งงานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาสมรรถนะครูที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยเน้นไปที่สมรรถนะด้านการสอน เพียงด้านใดด้านหนึ่ง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาตัวบ่งชี้ สมรรถนะครูปฐมวัย และนำมาจัดเข้ากลุ่มเพื่อให้มีกรอบที่แคบลง เพื่อให้ได้องค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย โดยถือว่าครูปฐมวัยเป็นบุคลากรที่สำคัญในการสร้างความเป็นคนที่สมบูรณ์และมีคุณภาพให้แก่ประเทศชาติ (กฤษณ์ภัสส์ พงษ์พานิชย์, 2561, หน้า 3) และใช้ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะทำให้นักปฐมวัยสามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพในมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้ดำเนินการตามนโยบายการศึกษา ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย ตามการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบันที่รวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและเทคโนโลยี โดยการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลต่อการจัดการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผลกระทบทั้งหลายล้วนเป็นสิ่งที่ท้าทายให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย จะต้องเตรียมความพร้อมของตนเองให้รับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้เสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจสมรรถนะครูปฐมวัย และศึกษาระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งเป็นประโยชน์และแนวทางสู่การนำเสนอแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยต่อไป

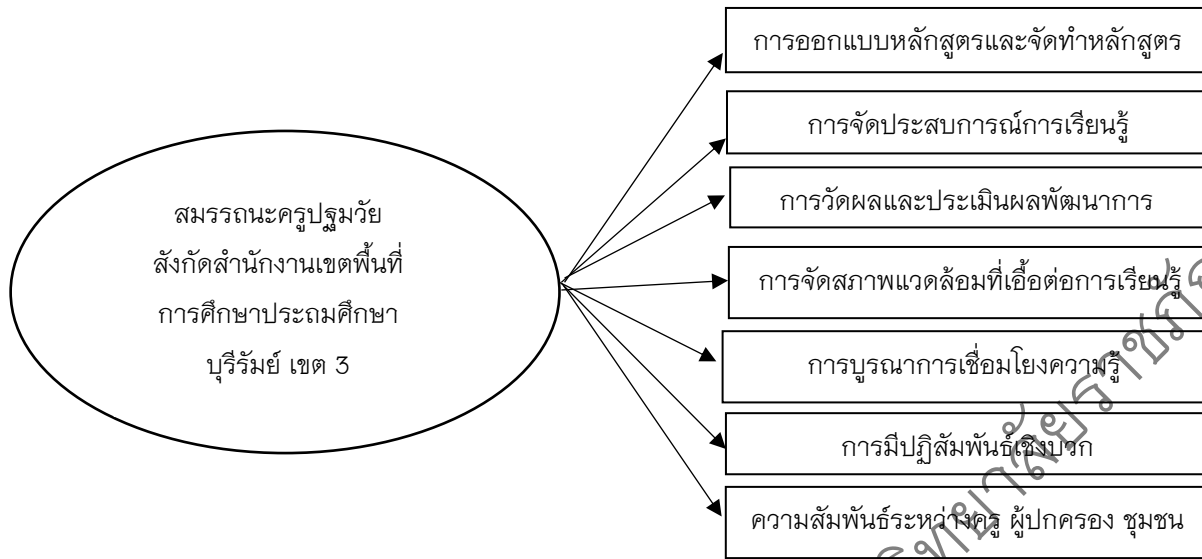
คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. สมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 214 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 โรงเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage random sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฐมวัย ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับสภาพสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และได้ นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยหาค่า IOC ได้ 0.80 - 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ 0.98 โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 2) ด้านการออกแบบหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งกำหนด
เกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อนำไปขอความร่วมมือจาก
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปยังสถานศึกษา
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 ชุด

3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามออนไลน์ ผ่านทาง Google Form โดยได้รับแบบสอบถาม
กลับคืนมา จำนวนทั้งสิ้น 272 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

5.1 เก็บข้อมูลและสร้างเมตริกสหสัมพันธ์ นำข้อมูลที่ได้มาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ
ที่ต้องการวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบของเมตริกสหสัมพันธ์

5.2 การสกัดองค์ประกอบ Principal Components Analysis

5.3 เลือกวิธีการหมุนแกน Orthogonal แบบ Varimax

5.4 เลือกค่า loading ตั้งแต่ .3 ขึ้นไป

5.5 ตั้งชื่อองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

2.1 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ
คะแนนรวม (Item Total Correlation)

2.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของ
ครอนบาค (Cronbach' Alpha – Coefficient)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

3.1 การทดสอบความเหมาะสม โดยการวิเคราะห์ KMO (The Kaiser – Meyer – Olkin)
และสหสัมพันธ์ Bartlett's Test of Sphericity

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 2) การออกแบบหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ มีตัวแปรจำนวน 54 ตัวแปรมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.99 - 4.63 ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก
2. ระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 2) การออกแบบหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 7) การวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ มีตัวแปรจำนวน 54 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.99 - 4.63 ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ตัวบ่งชี้เป็นตัวที่นำมาวัด หรือชี้สภาพการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง มีลักษณะเชิงปริมาณหรือคุณภาพซึ่งเกิด จากการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัว เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นคุณลักษณะหรือสภาพการณ์ นั้นได้ หากมีตัวบ่งชี้ที่มีจำนวนมากจำเป็นต้องจัดกลุ่ม เพื่อมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ในการลดจำนวนตัวแปรหรือรวมตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกันจากองค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิยา ไชยสมบูรณ์ (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการสอนของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ได้จำนวนองค์ประกอบสมรรถนะการสอนของครูปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน 5 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 7 องค์ประกอบ นอกจากนี้ยังคล้ายงานวิจัยของ อนุศรา อุดทะ (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 7 สมรรถนะ คล้ายงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ หนองบัว (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครูปฐมวัยมี 5 องค์ประกอบ และสอดคล้องกับงานวิจัย ฤทธพร เลหาจรัสแสง (2556, หน้า 15 - 18) ที่ได้เสนอแนวคิดองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้สอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Teachers) ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะด้านเนื้อหา 2) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี 3) ทักษะด้านการสร้างองค์ความรู้ 4) ทักษะด้านการเชื่อมโยง 5) ทักษะด้าน การร่วมมือรวมพลัง 6) ทักษะด้านการสื่อสาร 7) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ และ 8) ทักษะด้านการดูแล เอาใจใส่ และ Bureau of the Education Testing (2011) สนับสนุนการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ซึ่งทำให้ทราบถึงทักษะความสามารถ และความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย เพื่อจะได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ไปใช้ในการพัฒนาครูปฐมวัยในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป
2. ระดับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก การวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ การบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ การออกแบบ

หลักสูตรและจัดทำหลักสูตร และความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน ตามลำดับ โดยครูปฐมวัยขาดทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน แต่เนื่องจากครูปฐมวัยเป็นผู้ที่รับช่วงต่อจากบิดามารดา ที่เป็นครูคนแรก ของเด็ก จึงมีความสำคัญที่จะต้องทำงานร่วมกันกับทางบ้านและชุมชน เพื่อดูแลเด็กให้เจริญเติบโตตามวัย คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเชื่อมโยงความรู้ของศาสตร์ทางการศึกษาปฐมวัย มาส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้าน และเต็มตามศักยภาพ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ทักษะต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน รวมถึงวางพื้นฐาน ทักษะทางวิชาการต่าง ๆ นำมาบูรณาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กได้อย่างมีสมดุล และคำนึงถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ตามกฎหมาย มาตรฐานการศึกษา ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางพื้นฐานเชื่อมต่อส่งเด็กไปในระดับ ประถมศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ดังที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2537, หน้า 1 – 22) สรุปว่า ครูต้องมีการพัฒนาตน ตลอดเวลา ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีสมรรถนะด้านการสอน เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนดี เป็นที่นับถือ รวบรวมเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักศาสนาแก่เยาวชนและสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กสามารถสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการสร้างสรรคด้วยตัวเองนี้คือแนวทางสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 เพราะการจัดการเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จำเป็นต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียน การเข้าใจในธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ และมีการผลิตสื่อการเรียนรู้เชิงบูรณาการ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับหลักการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญา อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยศ ชาวระนอง (2556, หน้า 138 – 139) ได้ศึกษา การพัฒนามาตรวัดสมรรถนะสำหรับครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพระระดับ พบว่า ปกติวิสัยของมาตรวัด สมรรถนะครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี คะแนนเต็มเท่ากับ 270 คะแนน จำแนกเป็น 5 ระดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา จักรแก้ว และคณะ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาความต้องการ การพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพการเรียนการสอนของครูปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า โดยรวมครูปฐมวัย มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการ ครูปฐมวัยควรให้ความสนใจที่จะออกแบบวิธีการวัด และประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียน เน้นประเมินผลตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 ด้านการบูรณาการเชื่อมโยงความรู้ ในการจัดประสบการณ์เพื่อเชื่อมโยงความรู้แก่เด็ก ครูปฐมวัย ควรมีการสอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน โดยให้ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ – จิตใจ

1.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรม ประชุมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองและคนในชุมชนเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขตอื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพิ่มเติมอีกชั้นตอนหนึ่ง เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย ซึ่งจะทำให้องค์ประกอบต่าง ๆ ดูน่าเชื่อถือมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- บุญชัยสิทธิ์ พงษ์พานิชย์. (2561). การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 13(1), 1 - 12.
- จริญญา สันตตินีวงศ์. (2551). *องค์ประกอบสมรรถภาพครูนักพัฒนาหลักสูตรใน 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชัยยศ ชวระนอง. (2556). *การพัฒนามาตรฐานวัดสมรรถนะสำหรับครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพระระดับ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง. (2556). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2556). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันทิยา ไทยสมบุรณ์. (2562). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการสอนของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน 5 จังหวัดชายแดนใต้*. วิทยานิพนธ์ ป.ด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิติธร ปลวาสน. (2561). การวิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรูของครูปฐมวัย. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 19(1), 82 - 98.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ หนองบัว. (2565). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วันเพ็ญ นันทะศรี. (2556). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 8(23), 31 - 46.
- วาสนา จักรแก้ว และคณะ. (2555). *การศึกษาความต้องการการพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพ การเรียนการสอนของครูปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2537). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- อนุสรณ์ ยุทธะ (2563). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(4), 305 - 316.
- Bureau of the Education Testing. (2011). *The Quality Assessment Standards Kindergarten Education for Quality Assurance in School*. Bangkok: Krusapa Printer.
- Wiratchai, N. (2008). *Evaluation indicator Development. The First Open Moral Conference, September 29, 2008*. Bangkok: Ambassador Hotel.